МЕЃУНАРОДЕН ЦЕНТАР ЗА СЛАВЈАНСКА ПРОСВЕТА - СВЕТИ НИКОЛЕ

«МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ: ИСТОК - ЗАПАД»

(ЕКОНОМИЈА, БЕЗБЕДНОСНО ИНЖЕНЕРСТВО, ИНФОРМАТИКА)

СПИСАНИЕ

на научни трудови

ДЕВЕТТА МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА МЕЃУНАРОДЕН СЛАВЈАНСКИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГАВРИЛО РОМАНОВИЧ ДЕРЖАВИН“

Година V *Број 1* *Април 2018*

- СВЕТИ НИКОЛЕ, Р. МАКЕДОНИЈА -

- 2018

Издавач: Меѓународен Центар за Славјанска Просвета - Свети Николе

За издавачот: Михаела Ѓорчева, директор

Наслов: «МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ: ИСТОК - ЗАПАД» (ЕКОНОМИЈА, БЕЗБЕДНОСНО ИНЖЕНЕРСТВО, ИНФОРМАТИКА)

Организационен одбор:

Претседател: д-р Јордан Ѓорчев, Македонија
Заменик Претседател: д-р Стромов Владимир Јуревич, Русија
Член: м-р Борче Серафимовски, Македонија

Уредувачки одбор:

Проф. д-р Душан Николовски, Македонија
Доц. д-р Александар Илиевски, Македонија
Проф. д-р Мирослав Крстиќ, Србија
Проф. д-р Момчило Симоновиќ, Србија
Проф. д-р Тодор Галунов – Бугарија
Проф. д-р Даниела Тасевска – Бугарија
Доц. д-р Хаџиб Салкич, Босна и Херцеговина
д-р Татјана Осадчаја, Русија
Доц. д-р Вера Шунаева, Русија

Технички раководител: м-р Милена Спасовска

Уредник: Доц. д-р Јордан Ѓорчев

Компјутерска обработка и дизајн: Благој Митев, Адриано Панајотов, Иван Нацевски

ISSN (принт) 1857-9299
ISSN (онлајн) 1857-9302

Адреса на комисијата: ул. Маршал Тито 77, Свети Николе, Р. Македонија

Контакт телефон: +389 (0)32 440 330

Организациониот одбор им се заблагодарува на сите учесници за соработката!

Напомена:

Организациониот одбор на Деветтата меѓународна научна конференција «МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ: ИСТОК-ЗАПАД» не одговара за можните повреди на авторските права на научните трудови објавени во списанието. Целосната одговорност за оригиналноста, автентичноста и лекторирањето на научните трудови објавени во списанието е на самите автори на трудовите.

Секој научен труд пред објавувањето во списанието «МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ: ИСТОК-ЗАПАД» е рецензиран од двајца анонимни рецензенти од соодветната научна област.

Печати: Печатница МЦСП, Свети Николе

Тираж: 100

Година 5, Број 1, Април 2018, Свети Николе, Република Македонија

МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ

ИСТОК - ЗАПАД

(ЕКОНОМИЈА, БЕЗБЕДНОСНО ИНЖЕНЕРСТВО,
ИНФОРМАТИКА)

СОДРЖИНА

Natalija Nikolovska
Nadica Jovanovska Boshkovska
ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ЕКОНОМИЈА НА КРСТОПАТ 1

Надица Јовановска Бошковска
СИСТЕМ НА ТЕРИТОРИЈАЛЕН МАРКЕТИНГ- СТРАТЕШКИ ЕЛЕМЕНТ НА РАЗВОЈОТ 7

Еленица Софијанова,
Ѓорѓина Ќимова,
КВАЛИТЕТНО МЕНАЏИРАЊЕ НА ОРГАНИЗАЦИСКО ОДНЕСУВАЊЕ ВО ОРГАНИЗАЦИЈАТА 13

Мартин Ѓорѓиев
МИКРО И МАКРОЕКОНОМСКИ ПРИСТАП КОН БЕЗБЕДНОСТА И ЗДРАВЈЕТО ПРИ РАБОТА 19

М-р Мартин Ѓорѓиев
ИНВЕСТИЦИИ ВО ЗАШТИТАТА ПРИ РАБОТА 23

Е. М. Гаврилова
В. П. Гаврилова
СОВРЕМЕНОТО ЛИДЕРСТВО ВО КОРЕЛАЦИЈА СО ЕМОЦИОНАЛНАТА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА 27

Анастасия Андреевна Попова
АУДИТ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ 33

Лидија Ѓошевска
Јулијана Силјаноска
Горан Милевски
ВЛИЈАНИЕТО НА КРЕДИТИРАЊЕТО КАКО ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ НА МАЛИТЕ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 37

Јулијана Силјаноска
Лидија Ѓошевска
Теодора Ристеска
СПЕЦИФИКИТЕ НА КРИЗНИОТ МЕНАЏМЕНТ ПРИ СПРАВУВАЊЕ СО МОДЕРНИТЕ КРИЗИ 41

Стојан Коцев
Душко Коцев
УЛОГАТА НА МЕНАЏМЕНТОТ НА ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ ВО ЗДРАВСТВОТО СО ПОСЕБЕН АКЦЕНТ НА МАЛИТЕ ЗДРАВСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ 47

Габриела Крстевска
ПРЕДИЗВИЦИТЕ НА МЕНАЏМЕНТОТ НА ЧОВЕКОВИ РЕСУРСИ ОД МИГРАЊЕТО НА РАБОТНАТА СИЛА 59

Ерика Пешкоска
Александар Јовановски
БУЏЕТ НА ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 65

Кристина Митревска
Антонио Стојановски
НОВИ ПРАКТИКИ ВО СМЕТКОВОДСТВОТО И РЕВИЗИЈАТА ВО ЕЛЕКТРОНСКИТЕ БИЗНИСИ 71

Николче Талевски
Марија Котевска Димовска
Драган Романски
ВОДАЧОТ ФАКТОР ВО ИМПЛЕМЕНТИРАЊЕ НА НОВИ КОНЦЕПТИ ВО РАБОТАТА 75

Стевчо Димески
Весна Ангеличкова
БАНКАРСКИ РИЗИЦИ И РАНГИРАЊЕ НА КРЕДИТНИОТ РИЗИК 79

Драган Ѓурчевски
ВЛИЈАНИЕТО НА ЗАПАДНИТЕ САНКЦИИ ВРЗ РУСКАТА ЕКОНОМИЈА ВО СЛУЧАЈОТ СО УКРАИНА 85

Силвана Пашовска
Трајко Мицески
ПРАВИЛНОТО ПРЕГОВАРАЊЕ КАКО ФАКТОР ЗА ДЕЛОВЕН УСПЕХ 93

С.Е. Грицай
И.А. Бондарь
ФИНАНСОВЫЙ СЕКТОР И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ: НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОСВЯЗИ НА МАКРОУРОВНЕ 101

Тихонова Ирина Николаевна
Ирина Алексеевна Бондарь
АНАЛИЗ ЭРГОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СРЕДЫ АВТОТРЕНАЖЕРА ИСПОЛЬЗУЕМОГО В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ ДЛЯ ПОДГОТОВКИ ВОДИТЕЛЕЙ 107

Ленче Петреска
Павлина Стојанова
Емилија Стевановска
ЕФИКАСНОСТА НА ЕКОНОМСКАТА ПРОПАГАНДА ПРЕКУ КОРИСТЕЊЕ НА СЛАВНИТЕ ЛИЧНОСТИ ВО КАМПАЊИТЕ 113

Ю.В. Атанасовска
Шекеринка Ивановска
РЫНОК ТРУДА В ОНТОЛОГИЧЕСКОМ ОСВЕЩЕНИИ 119

Гуле Гулев
ПЕРЕЊЕТО ПАРИ КАКО ПРЕДИЗВИК ЗА ЕКОНОМСКИОТ РАЗВОЈ 125

Шекеринка Ивановска
УЛОГАТА НА БРЕНД ИНДЕКС НА ДРЖАВИТЕ ЗА ТРГОВИЈА И ТУРИЗАМ КАКО АЛАТКА ЗА ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ 131

Прохоренко Алексей Сергеевич
УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРИ ВЕДЕНИИ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 137

Юхачёв Павел С.
КРАУДФАНДИНГ: ИСТОРИЯ, ЗНАЧЕНИЕ, ОСОБЕННОСТИ 141

Проф. д-р Душан Николовски
ПРОЕКЦИЈА НА SWOT АНАЛИЗА КАКО АЛАТКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА СТРАТЕШКИ ОДЛУКИ ЗА ИНВЕСТИЦИИ 147

Павлина Стојанова
Ленче Петреска
Емилија Стевановска
АНАЛИЗА НА УПРАВУВАЊЕТО СО ТЕКОВНИ СРЕДСТВА КАКО КЛУЧЕН ФАКТОР ЗА УСПЕШНО РАБОТЕЊЕ НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА 155

Мартин Савевски
Невена Груевска
ИСТРАЖУВАЊЕ НА ДОВЕРЛИВОСТА КАЈ ТЕХНИЧКИТЕ СИСТЕМИ ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БЕЗБЕДНОСТА ПРИ РАБОТА 165

Мартин Савевски
Невена Груевска
ПРАВИЛНО ПРОЕКТИРАНА ИНДУСТРИСКА ВЕНТИЛАЦИЈА ЗА ПОЗДРАВИ И ПОБЕЗБЕДНИ РАБОТНИ МЕСТА 171

Слободан Бундалевски
ВЛИЈАНИЕ НА ГРАНУЛАЦИЈАТА НА РАКЕТНОТО ГОРИВО ВРЗ БРЗИНАТА НА СОГОРУВАЊЕ 179

Росе Смилески
КЛУЧНИ ПРИНЦИПИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА 187

Раце Трајковски
Росе Смилески
ОТПАДНИ МАСЛА, ПОИМ, ЧУВАЊЕ И ТРАНСПОРТ 193

Александар Гроздановски
ВЛИЈАНИЕ НА ГОЛЕМИНАТА НА ГРАДЕЖНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА ВРЗ БЕЗБЕДНОСТА ПРИ РАБОТА 199

Александар Гроздановски
ДЕФИНИРАЊЕ НА ФАКТОРИТЕ И ПОТФАКТОРИТЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЗА МОЖНИТЕ РИЗИЦИ 205

Д-р Сузана Зиковска, дипл. маш. инг
НЕОПХОДНОСТ ОД ПРЕВЕНЦИЈА ОД РИЗИЦИ 213

Д-р Ристо Петков
СИСТЕМ НА ПЛАНИРАЊЕ, ОРГАНИЗИРАЊЕ ФУНКЦИОНИРАЊЕ И КООРДИНАЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ВО РМ И ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА (ЕЛС) 221

Тони Петрески
РАДИОАКТИВНАТА КОНТАМИНАЦИЈА И НЕЈЗИНИТЕ ПОСЛЕДИЦИТЕ ВРЗ БЕЗБЕДНОСТА НА ЛУЃЕТО 229

Менде Солунчевски
Лидија Стефановска
Марија Димовска-Котевска
ОПРЕМЕНОСТ НА СИЛИТЕ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ КАКО ЕДЕН ОД ФАКТОРИТЕ ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БЕЗБЕДНОСТА ОД ПОЖАРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 235

Иле Панајотов
ВЛИЈАНИЕТО НА ЕЛЕКТРОМАГНЕТНОТО ЗРАЧЕЊЕ СО НИСКА ФРЕКВЕНЦИЈА ВРЗ ЗДРАВЈЕТО НА ЛУЃЕТО 241

ИНФОРМАТИКА

Сашо Манасов
Орце Симов
ПРИМЕНА НА ГИС ТЕХНОЛОГИЈА ВО МЕДИЦИНА 249

Сашо Манасов
Орце Симов
ДИГИТАЛНА ПАРЦЕЛИЗАЦИЈА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ СО КОРИСТЕЊЕ НА ГИС ТЕХНОЛОГИЈА 253

Иваненко М.П.
УСТОЙЧИВОСТЬ ЛОКАЛЬНЫХ ВЫЧИСЛИТЕЛЬНЫХ СЕТЕЙ 257

Димитар Богатинов
САЈБЕР НАПАДИ БАЗИРАНИ НА СОЦИЈАЛЕН ИНЖЕНЕРИНГ - ПРИМЕР И МЕРКИ НА ЗАШТИТА 263

Александар Петровски
Димитар Богатинов
СИСТЕМ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ОДЛУКА ЗА УПОТРЕБА НА ВОЕНИ СИЛИ БАЗИРАН НА НАПРЕДНИ ИНФОРМАТИЧКИ ТЕХНОЛОГИИ 269

Vladica Babić
REALNA PRETNJA I MOGUĆNOSTI SUZBIJANJA CYBER TERORIZMA 275

Орце Симов
СИСТЕМ ЗА БАЛАНСИРАНА ПОТРОШУВАЧКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА СО УПОТРЕБА НА KNX ТЕХНОЛОГИЈА 283

Mahir Zajmović
Branko Latinović
Hadžib Salkić
BEZBJEDNOST PODATAKA U INTELIGENTNIM INFORMACIONIM SISTEMIMA 289

Mahir Zajmović
Ibrahim Obhođaš
Muhamed Ćosić
ZAŠTITA DNS I FTP SERVERA 297

331.45

Росе Смилески
Воена академија „Генерал Михаило Апостолски“ - Скопје, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Љупчо Шошоловски
Воена академија „Генерал Михаило Апостолски“ - Скопје, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

КЛУЧНИ ПРИНЦИПИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Апстракт: Голем број на клучни принципи го поткрепуваат полето за безбедност и здравје при работа. Овие принципи и одредби на меѓународните трудови стандарди се воспоставени да ја постигнат виталната цел: работата да се одвива во безбедна и здрава животна средина.
Клучни зборови: принципи, цели, права, одговорности

KEY PRINCIPLES IN OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH

Abstract: A number of key principles underpin the field of occupational safety and health. These principles and the provisions of international labour standards are all designed to achieve a vital objectives: that work should take place in a safe and healthy environment.
Keywords: principles, objectives, rights, responsibility

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПРИ БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Безбедност и здравје при работа е широко мултидисциплинарно поле, кое секогаш ги допира прашањата поврзани со научни области како што се медицината-вклучувајќи ја токсикологијата и физиологијата, физиката и хемијата, како и технологијата, економијата, правото и други области специфични за различни индустрии и активности. И покрај оваа разновидност на загриженост и интерес, одредени основни принципи можат да се идентификуваат, вклучувајќи ги и следните:

1. Сите работници имаат права. Работниците како и работодавачите и владите, мораат да се осигураат дека овие права се заштитени и мора да се насочени кон воспоставување и одржување на пристојни услови за работа и пристојна работна средина.

Поконкретно:

» работата треба да се одвива во безбедна и здрава работна средина;
» условите за работа треба да бидат во согласност со благосостојбата на работниците и човековото достоинство;
» работата треба да понуди вистински можности за лично достигување, самоисполнување и услуги за општеството [1].

2. Треба да се утврдат политики за безбедност и здравје при работа. Таквите политики мора да бидат имплементирани и на национално (владино) и на ниво на компании. Тие мора ефективно да се соопштат

на сите засегнати страни.

3. Мора да се воспостави национален систем за безбедност и здравје при работа. Таквиот систем мора да ги вклучува сите неопходни механизми и елементи за изградба и одржување на превентивна култура на безбедност и здравје при работа. Националниот систем мора да се одржува, постепено развива и периодично разгледува.
4. Националната програма за безбедност и здравје при работа мора да биде дефинирана. Откако ќе се дефинира, мора да се спроведе, следи, оценува и периодично разгледува.
5. Социјалните партнери (односно, работодавачите и работниците) и другите засегнати страни мора да се консултираат. Ова треба да се направи за време на дефинирање, спроведување и преглед на сите политики, системи и програми.
6. Програмите и политиките на безбедност и здравје при работа мора да бидат насочени и кон превенција и заштита. Напорите мора да се фокусираат пред се на примарна превенција на ниво на работно место. Работните места и средини треба да бидат планирани и дизајнирани за да овозможат безбедност и здравје при работа.
7. Мора да се промовира континуирано подобрување на безбедноста и здравјето при работа. Ова е неопходно за да се обезбеди националните закони, регулативи и технички стандарди спречат професионални повреди, болести и смртни случаи се прилагодени периодично на социјалниот, техничкиот и научен напредок, и други промени во светот на работата.
8. Информациите се од витално значење за развој и спроведување на ефективни програми и политики. Собирање и десиминација на точни информации за опасности и опасни материи, надзор на работните места, следење на усогласеноста со политиките и добрата практика, и други поврзани активности се централни за воспоставување и спроведување на ефективни политики.
9. Промоцијата на здравјето е суштински елемент во практиката на професионално здравје. Напори мора да се направат за подобрување на физичката, менталната и социјалната благосостојба на работниците.
10. Треба да се воспостават професионални здравствени услуги што ги опфаќаат сите работници. Идеално, сите работници во сите категории на економска активност треба да имаат пристап до такви услуги, кои имаат за цел да ги заштитат и промовираат здравје на работниците и подобрување на работните услови.
11. Компензација, рехабилитација и лековитите услуги мора да бидат достапни на работниците кои страдаат од професионални повреди, несреќи и болести поврзани со работното место. Мора да се преземаат мерки и активности за да се намалат последиците од професионални опасности.
12. Образованието и обуката се витални компоненти за безбедни, здрави работни средини. Работниците и работодавачите мора да бидат свесни од важноста за воспоставување безбедни работни процедури и како да се направи тоа. Обучувачите мора да бидат обучени во области со посебна важност за одредени индустрии, така да можат да се осврнат на специфични проблеми во врска со безбедноста и здравјето при работа.
13. Работниците, работодавачите и надлежните органи имаат одредени

одговорности, должности и обврски. На пример, работниците треба да ги следат воспоставените безбедносни постапки; работодавачите мора да обезбедат безбедни работни места и да обезбедат пристап до прва помош; а надлежните органи мора да ги осмислат, комуницираат и периодично ги прегледуваат и ажурираат безбедносните и здравствените политики за заштита и работа.

14. Политиките мора да се спроведуваат. Мора да постои систем на испекција за да обезбеди усогласеност на мерките за безбедност и здравје при работа и другата легислатива која се однесува на работниците.

Јасно е дека некои од овие општи принципи се преклопуваат. На пример, собирање и десиминација на информации за различни аспекти на безбедноста и здравјето при работота се темели на сите претходно опишани активности. Информациите се потребни за превенција, како и за третман за професионалните повреди и болести. Исто така, е потребно создавање на ефективни политики, како и механизам за контрола дека тие се спроведуваат.

Додека овие клучни принципи ја структуираат безбедноста и здравјето при работа, програмите и политиките, претходно наведената листа во никој случај не е исцрпена. Повеќе специјализирани области имаат свои соодветни принципи. Покрај тоа, етички треба да се размислува за прашања како што се правата на поединци за приватност земени во предвид при осмислување на политиките [2].

1. ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ

Одговорностите на владите, работодавачите и работниците треба да бидат комплементарни и меѓусебно да се зајакнуваат со заедничка задача за промовирање на безбедност и здравје при работа во најголема можна мерка во рамките на националните услови и практики.

1.1. Работнички права

Се повеќе се признава дека заштитата на животот и здравјето на работното место е основно работничко право. Со други зборови, пристојна работа имплицира безбедна работа. Покрај тоа, работниците имаат обврска да се грижат за сопствената безбедност, како и за безбедноста на секој кој би можел да биде засегнат од она што го прави или не го прави. Ова продразбира право на соодветно знаење и право да престане да работи во случај на непосредна опасност по безбедноста или здравјето. Со цел да се грижат за сопствената безбедност и здравје, работниците треба да ги разберат професионалните ризици и опасности. Затоа тие треба да бидат соодветно информирани за опасностите и соодветно обучени за безбедно извршување на нивните задачи. За да се направи напредок во безбедноста и здравјето при работа во компаниите, работниците и нивните претставници мора да соработуваат со работодавачите, на пример: учество во елаборирање и спроведување на превентивни програми [3].

1.2. Обврски на работодавачите

Бидејќи професионалните опасности кои се јавуваат на работното место се одговорност на работодавачите кои треба да обезбедат сигурна и здрава работна средина. Ова значи дека тие мора да ги спречат и заштитат работниците од професионални ризици [4]. Но, одговорностите на работодавачите одат понатаму,

што подразбира знаење за професионалните опасности и посветеност за да се обезбеди дека процесите на управување промовираат безбедност и здравје при работа. На пример, свест за безбедност и здравствени последици треба да водат до одлуки за избор на технологија и како да се организира работата.

1.3. Одговорности на владите

Владите се одговорни за подготвување на политики за безбедност и здравје при работа, како и да се осиураат во нивното спроведување. Политиките ќе се одразат во законодавството, а тоа мора да се спроведе. Но, законодавството не може да ги покри сите ризици на работното место, а може да препорача да се одговори на безбедноста преку колективни договори постигнати помеѓу социјалните партнери. Поверојатно е дека политиките ќе бидат подржани и спроведени доколку работодавачите и работниците, преку нивните организации имале учество во нивното создавање. На овој начин би се обезбедило нивно спроведување без оглед дали се во форма на закони, прописи или колективни договори.

ЗАКЛУЧОК

Концизна изјава која ги содржи основните цели на професионалното здравје и работа е дадена од заедничкиот комитет на светската здравствена организација и меѓународната организација на трудот [5]: „Професионалното здравје има за цел: промовирање и одржување на највисок степен на физичка, ментална и социјална благосостојба на работниците во сите професии; превенција од одлив на работници предизвикано поради работните услови; заштита на работниците при вработување од ризици кои произлегуваат од фактори кои негативно влијаат на здравјето; поставување и водење на работникот во професионална средина прилагодена на неговите физиолошки и психолошки способности; прилагодување на работата на човекот и на секој човек на неговата работа“[6].

Како што укажува дефиницијата, главниот фокус во безбедноста и здравјето при работа е ставен на три различни цели меѓу кои: одржување и унапредување на здравјето и работниот капацитет на работниците, подобрување на работните услови така да бидат безбедни и здрави, како и развој на работните организации и превентивната безбедност. Таков развој промовира позитивна социјална клима и го подобрува непреченото функционирање, како и продуктивноста во работењето на компаниите [6].

ЛИТЕРАТУРА

1. ILO. 1984. Conclusions concerning future action in the field of working conditions and environment, adopted by the 70th Session of the International Labour Conference, 26 June, section I, para. 2.
2. ILO. 1998b. Safety in the use of radiofrequency dielectric heaters and sealers: A practical guide, Occupational Safety and Health Series, No. 71 (Geneva).
3. United Nations Universal Declaration of Human Rights, 1948 Достапно на: http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf Преземено на ден.14.03.2018 година.
4. The United Nations International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1976. Достапно на: http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf
5. ILO – International Labour Standards Access to full texts of ILO Conventions and Recommendations and related databases: Достапно на : http://www.ilo.org/public/english/standards/norm/index.htm. Преземено на ден.10.03.2018 година.
6. International Commission on Occupational Health (ICOH) and features in the 2002 update of the International Code of Ethics for Occupational Health Professionals. Достапно на: http://www.icohweb.org. Преземено на ден.16.03.2018 година.

ОБЛАСТ: ЕКОНОМИЈА, БЕЗБЕДНОСНО ИНЖЕНЕРСТВО, ИНФОРМАТИКА